

ΕΝΟΤΗΤΑ 5

Πρότυπα - Είδωλα

A1.

1. Πρότυπο, 2. Είδωλο, 3. Μιμητισμός, 4. Κομφορμισμός, 5. Ιδανικό, 6. Κοσμοαντίληψη, 7. Αυτοαντίληψη, 8. Επιρροή

A2.

υπόδειγμα - β, αυτοπροσδιορίζομαι - γ, απήχηση - α, ναρκισσισμός - γ, έρεισμα - β, αποδοχή - α, αρωγή - γ, αλτρουιστής - α, υιοθετώ - β, καθοδήγηση - α

A3.

1 - γ, 2 - θ, 3 - α, 4 - β, 5 - ζ, 6 - η, 7 - ε, 8 - στ, 9 - δ

B1.

Ο έφηβος συνειδητοποιεί ότι είναι ξεχωριστό άτομο από τους γονείς του και τα άτομα του περιβάλλοντός του και κατανοεί τη θέση του μέσα στον κόσμο των συνομηλίκων και των ενηλίκων. Η εφηβεία φέρει αλλαγές στην **αυτοεικόνα** του εφήβου και στις αντιλήψεις του σχετικά με την ταυτότητά του. Μπορεί να αντιληφθεί ποικίλες διαστάσεις του εαυτού του και τον **αξιολογεί** με βάση περισσότερο ψυχολογικά και ιδεολογικά χαρακτηριστικά και λιγότερο με εξωτερικά. Ο έφηβος έρχεται αντιμέτωπος με τα πολλαπλά στοιχεία της προσωπικότητάς του και ενδεχομένως αυτό το στοιχείο να τον οδηγήσει σε προβληματισμό και **σύγχυση**. Επιπλέον, γίνεται ικανός να αντιλαμβάνεται όλο και με μεγαλύτερη **ακρίβεια** το ποιος είναι (αυτοαντίληψη), χωρίς όμως να σημαίνει ότι είναι ικανοποιημένος από αυτό που είναι και την εικόνα του εαυτού του (**αυτοεκτίμηση**). Η νοητική του ανάπτυξη του επιτρέπει να διακρίνει τις ποικίλες πλευρές του εαυτού του και να τις αξιολογεί έχοντας έτσι πλήρη **επίγνωση** των θετικών και αρνητικών του πτυχών. Υπάρχουν **διαφυλικές** διαφορές στην αυτοεκτίμηση και συγκεκριμένα στα κορίτσια στην αρχή της εφηβείας που είναι χαμηλότερη και πιο **ευάλωτη** από αυτή των αγοριών. Αυτό συμβαίνει, γιατί τα κορίτσια ανησυχούν περισσότερο για την εξωτερική τους εμφάνιση και την κοινωνική **αναγνώριση**. Βέβαια, υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν την αυτοεκτίμηση των εφήβων, όπως το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο και οι **φυλετικές** διαφορές χωρίς να αποκλείεται και ο συνδυασμός αυτών ή άλλων παραγόντων.

B2. α.

Δεν μπορώ να μιλήσω για τους άλλους **παρά** μόνο για εμένα, **καθώς**, προσωπικά, θεωρώ σημαντική την αυθεντικότητα, **δηλαδή** το να είσαι 1.000% ο εαυτός σου, **γεγονός** στο οποίο η ραπ οφείλει το **ότι** αυτήν τη στιγμή είναι το πιο επιτυχημένο μουσικό είδος.

B2. β.

Στην εποχή των κοινωνικών δικτύων, η πληροφορία διαχέεται πολύ γρήγορα/αστραπιαία. Οι νέοι αδυνατούν να την αφομοιώσουν. Ίσως να βρίσκονται σε σύγχυση. Προσπαθούν να ακολουθήσουν νέες τάσεις και πρότυπα. Αυτά, όμως, αλλάζουν πολύ γρήγορα.

B3.

Η έμφαση επιτυγχάνεται:

- α. με διαρθρωτικές λέξεις: κυρίως, μάλιστα.
- β. με επανάληψη: «σημαντικοί άλλοι», «σημαντικών άλλων».
- γ. με χρήση της στίξης (εισαγωγικά): «σημαντικών άλλων».
- δ. με χρήση επιθέτου (λεκτικά): σοβαρό κοινωνικοποιητικό ρόλο

B4.

1 - ε, 2 - δ, 3 - α, 4 - β, 5 - γ

B5. α.

1n - 2n: → «την ίδια στιγμή»: διαρθρωτική φράση που εκφράζει χρονική σχέση

2n - 3n: → «Έτσι»: διαρθρωτική λέξη που εκφράζει αποτέλεσμα

3n - 4n: → «δηλαδή»: διαρθρωτική λέξη που εκφράζει επεξήγηση

4n - 5n: → «Αυτή η στιγμή»: διαρθρωτική φράση που εκφράζει χρονική σχέση

B5. β.

Τα πρότυπα παίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της προσωπικότητας των νέων, **καθώς** μέσα από αυτά εμπνέονται, καθοδηγούνται και διαμορφώνουν στάσεις ζωής. Πρότυπα για τους νέους μπορούν να αποτελέσουν πρόσωπα με ήθος, υπευθυνότητα και κοινωνική προσφορά, όπως οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί, επιστήμονες ή **ακόμη και** άγνωστοι άνθρωποι που ξεχωρίζουν για την αφοσίωση και τον αγώνα τους. **Επίσης**, σημαντικό ρόλο έχουν και τα δημόσια πρόσωπα, **όπως** αθλητές, καλλιτέχνες ή εθελοντές, όταν με τη συμπεριφορά και το έργο τους προβάλλουν αξίες όπως η προσπάθεια, η επιμονή και η σεμνότητα. **Επιπλέον**, οι ίδιοι οι συνομήλικοι μπορούν να λειτουργήσουν ως θετικά παραδείγματα, **όταν** δείχνουν ενδιαφέρον για τα κοινά, συμμετέχουν σε εθελοντικές δράσεις ή ξεχωρίζουν στον τομέα της γνώσης και της δημιουργικότητας. **Τέλος**, πέρα από τα πρόσωπα, και οι ίδιες οι αξίες — όπως η αλληλεγγύη, η ελευθερία και η δικαιοσύνη — μπορούν να αποτελέσουν σταθερά πρότυπα ζωής. Είναι, **λοιπόν**, σημαντικό οι νέοι να έχουν γύρω τους υγιή πρότυπα που θα τους εμπνέουν να εξελίσσονται με θετικό τρόπο.

Γ1.

- (β) Στη σύγχρονη κοινωνία, οι νέοι εκτίθενται καθημερινά σε πλήθος προτύπων, όχι πάντα θετικών. Τα αρνητικά πρότυπα, που συχνά προβάλλονται μέσα από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ασκούν επιρροή ιδιαίτερα σε άτομα που δεν διαθέτουν ακόμη κριτική σκέψη και σταθερή προσωπικότητα.
- (δ) Άτομα που προβάλλουν τον πλούτο, τη φήμη ή την εξωτερική εμφάνιση ως ύψιστες αξίες, συχνά καλλιεργούν στους νέους τον εγωκεντρισμό, την επιφανειακή σκέψη και την ανάγκη εντυπωσιασμού.
- (α) Επίσης, πρόσωπα που επιδεικνύουν βία, ανευθυνότητα ή περιφρόνηση προς κοινωνικούς κανόνες ενδέχεται να ενισχύσουν αντικοινωνικές συμπεριφορές και να στρέψουν τους νέους σε λάθος δρόμο.
- (ε) Τέτοια πρότυπα συχνά αλλοιώνουν την ηθική τους πυξίδα, τους απομακρύνουν από ουσιαστικές αξίες και καθιστούν δύσκολη την υγιή κοινωνική τους ένταξη.
- (γ) Για τον λόγο αυτό, είναι σημαντικό να ενισχυθεί η παιδεία και η κριτική σκέψη των νέων, ώστε να μπορούν να διακρίνουν και να απορρίπτουν πρότυπα που λειτουργούν σε βάρος της προσωπικής και κοινωνικής τους ανάπτυξης.

Γ2.

Το πρώτο κείμενο έχει επίλογο αξιολογικό και δεοντολογικό και το δεύτερο ανακεφαλαιωτικό και συμπερασματικό.

Δ1.

1 - β, 2 - β, 3 - γ, 4 - α, 5 - β, 6 - β, 7 - γ

Δ2. α.

Λόγια γλώσσα: 1. Κινούντες, 2. εις μικρόν Επιπλέον: στην ζωή των, σ' όλες των τες πράξεις, οσάκις, πτωχοί, συντρέχοντες, ομιλούντες, ψευδόμενοι

Δημοτική: 1. Κιόλας, 2. Μίσος Επιπλέον: χρέος, δίκαιοι, λύπη, προβλέπουν, τους πρέπει, επί τέλους κ.ά.

Δ2. Β.

Ενότητα 1η : Στίχοι 1-10 (Τιμή σ' εκείνους ... χωρίς μίσος για τους ψευδομένους)

Πλαγιότιτλος: Αρετές και ηθικές αξίες των αγωνιστών

Ενότητα 2η : Στίχοι 11-14 (Και περισσότερη τιμή ... επί τέλους θα διαβούνε.)

Πλαγιότιτλος: Προνοητικότητα και αντιμετώπιση της προδοσίας/δυσκολιών.

Δ2.γ.

Α. ΗΘΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ	Β. ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΦΥΣΗ-ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ
χρέος	λύπη
δίκαιοι	ευσπλαχνία
ίσοι σ' όλες των τεσ πράξεις	πτωχοί/πλούσιοι
γενναίοι	συντρέχοντες όσο μπορούν
αλήθεια	χωρίς μίσος για τους ψευδομένους
τιμή	προβλέπουν

Δ3. α.

Οι άνθρωποι που αξίζουν τιμή είναι εκείνοι που υπερασπίζονται με συνέπεια τις αρχές τους, παραμένουν ηθικοί και δίκαιοι, ακόμη και όταν στερούνται πλούτου ή δυσκολεύονται. Κατανοούν τις αδυναμίες των άλλων, δεν μισούν τους ψευδομένους και συνεχίζουν να αγωνίζονται με θάρρος, ακόμη και όταν γνωρίζουν ότι η προσπάθειά τους μπορεί να μην καρποφορήσει.

Δ3. β.

Στη σύγχρονη εποχή, κάποιοι νέοι ακολουθούν ανθρώπους με ηθικές αξίες, ακεραιότητα και θάρρος, εμπνέονται από πρότυπα που προάγουν τη δικαιοσύνη και την αλληλεγγύη και υπερασπίζονται υψηλά ιδανικά. Ωστόσο, οι περισσότεροι επηρεάζονται από εφήμερα είδωλα παρασυρόμενοι από τις τάσεις της εποχής, που βασίζονται στη φήμη ή την επιφάνεια, αντί να επιλέγουν ανθρώπους με ηθικές αξίες, ακεραιότητα και σταθερότητα στις αρχές τους.

Ε1.

1. λανθασμένες
2. απαυδήσει
3. γενετικό
4. πραγματεύεται
5. αποταθώ
6. απαντά
7. προοιωνίζεται
8. από την
9. πρώην
10. τείχη

ΣΤ.

- α. επιβάλλει